

Friluftslivet och politiken

Sammanfattning av Svenskt Friluftslivs friluftspolitiska program 2016

Svenskt Friluftsliv

A person is rappelling down a rock face. The person is wearing a light-colored shirt and a red harness. The background shows a clear blue sky and a rocky cliffside. The text is overlaid on a semi-transparent white box.

**Den här skriften är en sammanfattning
av Svenskt Friluftslivs friluftspolitiska
program som antogs av Svenskt
Friluftslivs årsstämma i april 2016.
Den fullständiga rapporten finns på
svensktfriluftsliv.se.**

Friluftslivsorganisationernas vilja är att det här programmet, som lyfter de viktigaste frågorna för friluftslivet i Sverige, ska ligga till grund för utveckling av Sveriges friluftslivspolitik.

Det första friluftspolitiska programmet arbetades fram av friluftslivsorganisationerna 2008. Sedan dess har flera mål uppnåtts. Det viktigaste då var en friluftspolitik, som blev verklighet i och med regeringens proposition 2010 "Framtidens friluftsliv". I december 2012 presenterade regeringen tio mätbara mål för friluftspolitiken. Första utvärderingen av målen skedde i december 2015 genom en rapportering från Naturvårdsverket till regeringen.

Friluftslivet & politiken

– de viktigaste friluftslivsfrågorna

Propositioner

SAMMANHÅLLEN FORSKNINGSSATSNING

Svenskt Friluftsliv anser att en större sammanhållen satsning på friluftsforskning bör ges utrymme i kommande forskningsproposition för att vidareutveckla och stabilisera friluftsliv som forskningsfält. I Naturvårdsverkets återrapportering till regeringen av de tio målen för friluftspolitiken lyfts bristen av måluppfyllelse vad gäller mål tio, God kunskap om friluftslivet.

LONA (Lokala Naturvårdssatsningar) är ett bra exempel på hur staten kan åstadkomma bättre förutsättningar för friluftsliv lokalt och där lokala friluftsförbund kan vara en del av genomförandet. Naturvårdsverket bör därför ges i uppdrag att göra en översyn tillsammans med berörda myndigheter och organisationer för att ge förslag på hur friluftslivet får ta del av de extra satsningarna som sker inom naturvårdsarbetet.

Regeringsuppdrag och ändringar i myndigheters instruktioner

SVENSKT FRILUFTSLIV FÖRESLÅR ATT:

- Regeringen ger Naturvårdsverket i uppdrag att göra en översyn av Terrängkörningslagen och Terrängkörningsförordningen.
- Samtliga myndigheter som äger eller förvaltar mark bör få uppdrag att tillgängliggöra markerna för det ideella friluftslivet utan att kräva administrativa avgifter eller kostnader för dessa organisationer. Detta gäller såväl nyttjande inom allemansrättens ram som när nyttjandet går utanför allemansrätten.
- Regeringen går vidare med förslaget från Naturvårdsverket gällande "olaglig skyltning".
- Naturvårdsverket ges i uppdrag att ta fram bullerriktvärden för områden av riksintresse för friluftslivet.
- Naturvårdsverket får i uppdrag att tilldela Svenskt Friluftsliv medel för att göra en särskild satsning för ett kunskapslyft om allemansrätten i skolorna genom sina medlemsorganisationer.
- Regeringen går vidare med frågan om hur skyddade områden kan göras mera tillgängliga, där så är lämpligt.
- Skolverket bör få inskrivet i sin instruktion att verket ansvarar för friluftsmål nummer åtta "Ett rikt friluftsliv i skolan".
- Skolverket bör få ett regeringsuppdrag att kartlägga friluftslivet i svenska grund- och gymnasieskolorna för att regeringen ska kunna överväga ytterligare åtgärder.
- Boverket bör ges i uppdrag att ta fram ett relationsmått som beskriver den bebyggda ytan i förhållande till tillgänglig grönyta för allmänheten. Detta

för att avgöra om mängden grönytor är tillräckliga samt som underlag vid nybyggnationer.

Lagändringar

Svenskt Friluftsliv har under en tid arbetat för att våra medlemsorganisationer ska betraktas på samma sätt som Riksidrottsförbundets medlemmar när det gäller all form av beskattning och avgifter.

Undantaget i Socialavgiftslagen (2000:980) innebär i praktiken att organisationer som är medlemmar i Riksidrottsförbundet, till sina idrottsutövare kan ge en ersättning som uppgår till ett halvt prisbasbelopp (ca 22 000 SEK/år), utan att behöva betala sociala avgifter. Motsvarande belopp för medlemmar i Svenskt Friluftsliv är 999 kronor/år. Svenskt Friluftsliv menar att även friluftslivets organisationer bör omfattas av detta undantag.

Under 2014 har utredningen om ”Ett stärkt och självständigt civilsamhälle” (dir. 2014:14) pågått. Svenskt Friluftsliv har bland annat påpekat det problem som vi och våra medlemsorganisationer ofta stött på när myndigheter eller utredningar kommer med förslag. Svenskt Friluftsliv uppmanar regeringen att implementera förslaget från utredningen om konsekvensutredningar för det civila samhället i samband med förslag från myndigheter och utredningar.

När det gäller strandskyddslagstiftningen menar Svenskt Friluftsliv att ytterligare en parameter bör införas; antalet meter från normalvattenstånd. Svenskt Friluftsliv föreslår därför att strandskyddet även skall omfatta en begränsning vertikalt hur nära stränderna en byggnad får uppföras.

Övriga förslag på utveckling

SVENSKT FRILUFTSLIV FÖRESLÅR ATT:

- Naturvårdsverket snarast bör ta ställning till förslaget om riksintresse för friluftslivet och utpeka de områden där Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten gör bedömningen att det finns behov av ytterligare insatser, innan ett utpekande enligt hushållningsförordningen sker.
- Naturvårdsverket i sina riktlinjer för reservatsbildning ger exempel som gynnar friluftslivet och inte som nu ibland missgynnar friluftaktiviteter. Naturvårdsverkets vägledning för inrättande av naturreservat bör revideras så att större hänsyn ges till människan och dess roll i de skyddade områdena.
- Samtliga kommuner bör sträva efter att upprätta friluftsplaner och att regeringen bör inrätta någon form av stimulans för att detta. Det är generellt sett inte ett problem med för många friluftsutövare i naturen. Däremot kan det uppstå trängselproblematik i vissa speciella områden (ofta tätortsnära) eller aktiviteter. Genom att arbeta med aktiv friluftsplaning kan samhället förebygga denna typ av konflikter.
- En ny skogspolitik tas fram som utgår från att det behöver bli enklare att använda sig av andra metoder än trakthygesbruk. Framtidens skogsbruk ska vara

hållbart. För att nå dit måste mångfald vara ledstjärnan. Skogen ska fortsätta att förse oss med många olika tjänster: virke, svamp, bär, viltkött, bränsle, klimatnytta genom förmågan att binda koldioxid, hålla vatten i marken och andra tjänster som vi idag kanske inte ens vet om att de existerar. Friluftsliv, turism, rekreation, naturpedagogik, renskötsel, skogsbete, fiske och jakt är alla delar i ett mångsidigt bruk av skogen. Skogen gör oss människor friskare och hjälper barn att utveckla både motorik och koncentrationsförmåga. Den skog som flest människor tycker om (dvs. den skog som hade största sociala värdet) är den mogna brukade skogen medan den skog som har lägst socialt värde är kalhyggen och svårgenomtränglig ungskog.

- Regeringen arbetar för att tillsammans med övriga östersjöstater införa ett generellt förbud mot att tömma ”grävatten” i Östersjön. Svenskt Friluftsliv anser att det är anmärkningsvärt att kryssningsfartyg som anlöper Östersjön fortfarande ges möjlighet att släppa ut ”grävatten” orenat utanför territorialvattengränsen.
- De friluftslivsorganisationer med låg andel barn och ungdomar bör se över hur man ska profilera den egna verksamheten för att den ska attrahera fler yngre personer.
- De friluftslivsorganisationer som vill bredda medlemsunderlaget kan aktivt söka ledare med annan bakgrund och erfarenhet än vad som hittills varit fallet. Flera av friluftslivsorganisationerna har visat initiativ till att nå nya grupper av medlemmar t.ex. nyanlända och funktionshindrade. Detta är viktigt för att socialt bredda och i vissa fall förnygra friluftsrörelsen. Få initiativ har dock tagits till att nå nya grupper av ledare.

FAKTA OM SVENSKT FRILUFTSLIV

Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation för 25 ideella friluftslivsorganisationer i Sverige som tillsammans har ca 1,8 miljoner medlemskap, varav 300 000 är barn och ungdomar. Tillsammans består organisationerna av närmare 9 000 lokala och regionala föreningar.

Svenskt Friluftsliv företräder de ideella friluftslivsorganisationerna i Sverige och är talesman gentemot regering, riksdag och myndigheter. Uppgiften är att bevara och utveckla förutsättningarna för det svenska friluftslivet genom att:

- Värna och vårda allemansrätten
- Stärka den långsiktiga finansieringen för friluftslivsorganisationerna
- Höja friluftslivets status i samhället

Målet är att människor i Sverige ska ha möjlighet att utöva ett aktivt friluftsliv, idag och i framtiden.

**SVENSKT FRILUFTSLIV BESTÅR AV 25 IDEELLA ORGANISATIONER,
ALLA MED STARK FÖRANKRING I FRILUFTSLIV OCH FOLKHÄLSA:**

Cykelfrämjandet, Friluftsfrämjandet, Förbundet Skog och Ungdom, Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet, Riksförbundet Hälsofrämjandet, Riksförbundet Sveriges 4H, Scouterna, Sportfiskarna, Svenska Brukshundsklubben, Svenska Båtunionen, Svenska Cykelsällskapet, Svenska Folksportförbundet, Svenska Frisksportförbundet, Svenska Fjällklubben, Svenska Gång- och Vandrarförbundet, Svenska Islandshästförbundet, Svenska Jägareförbundet, Svenska Kennelklubben, Svenska Kryssarklubben, Svenska Livräddningssällskapet, Svenska Orienteringsförbundet, Svenska Turistföreningen, Svenska Klätterförbundet, Svenska Kanotförbundet och Svenska Skridskoförbundet.

*Vill du läsa hela friluftspolitiska programmet,
se svensktfriluftsliv.se!*

Svenskt Friluftsliv

Svenskt Friluftsliv, Svartviksslingan 28, 167 39 Bromma

Tel: 08-549 041 21 Fax: 08-447 44 44

info@svensktfriluftsliv.se www.svensktfriluftsliv.se

Grafisk form och produktion: reklamologi.se
Tryck: Berndtssons Tryckeri AB, april 2016

© **Bilder**, övre raden från vänster: Lars Greilert, Sacha Karilampi samt Bengt Keetlaer Olsson.
Nedre raden från vänster: Ulf Silvander (två första) samt Hans Olsson. Insidan: Håkan Hjort/Naturbild AB.